

Historické stavby PRO BUDOUCNOST

Letošní ročník konference PROPAMÁTKY byl zaměřen na historii nádražních budov. Čtyři předchozí konference se zabývaly sladovny, kostely, venkovskými farami a kláštery. S Alešem Kozákem hovoříme o možnostech záchrany historických objektů.

● **Konferenci pořádá Institut pro památky a kulturu, vy jste jeho ředitelem. Čím se tato společnost zabývá?**

Institut pro památky a kulturu byl založen před pěti roky a hlavním impulsem byla snaha propojovat organizace, firmy i jednotlivce při zachování, obnově a využívání kulturního dědictví. Začali jsme pořádat pravidelné konference, které navštěvují majitelé památek, architekti, zástupci měst a obcí, pracovníci památkové péče, studenti i veřejnost. Kromě toho provozujeme také portál PROPAMÁTKY, kde jsou další informace o obnově, využívání a financování historických budov, a to i s možností jejich porovnání. Budujeme na něm první oborový katalog služeb, který usnadní hledání restaurátorů, architektů, soudních znalců, odborných firem a neziskových organizací. Katalog obsahuje i možnosti filtrování – zájemce si tak může vyhledat restaurátora z Brna, který má povolení Ministerstva kultury restaurovat kámen nebo tesaře se zkušenostmi v oblasti historických konstrukcí na jihu Čech.

● **Na letošní konferenci jste se mimo jiné zabývali příklady, které by se mohly stát impulsem k záchraně opuštěných nádraží...**

Pro každou historickou stavbu je vždy nejlepší, když je využívána k účelům, pro které byla postavena. Ne vždy je to ale možné, takže dnes se na některých nádražích bydlí – například ve zrušené železniční stanici v Ujkovicích, kde navíc vznikl malý pivovar. Dále bych mohl jmenovat například projekty občanských sdružení Zubrnická mušální železnice v Zubrniciích a JOHAN na bývalém nádraží Plzeň Jižní Předměstí.

● **Co se týče industriálních budov, pro mnoho z nich se hledá nový program. Jste v kontaktu například s autory webových stránek Fabriky?**

Ano, jejich autor Martin Vonka alias Danny přednášel na naší loňské konferenci v písecké sladovně, já a můj kolega jsme se zase účastnili konference zaměřené

na komíny, kterou připravili právě lidé kolem portálu Fabriky.

● **V poslední době se daří popularizovat například pivovarnictví, ale i v tomto případě to jde poměrně ztuha...**

Nemyslím si, že typ památky hraje při její záchraně zásadní roli. Důležitá je její geografická poloha a návaznost na infrastrukturu, nepochybně nejdůležitější je vlastní nápad a zaujetí lidí, kteří se o proměnu a nový obsah stavby starají. Není tedy podstatné, zda se jedná o sladovnu a nebo o nádraží, ale kdo, jakým způsobem a především s jakým úmyslem chce památku zachránit. Vzpomínám si na římskokatolického kněze Miloše

Aleš Kozák: „Monitorujeme všechny vyhlášené dotace na obnovu památek a hledáme i další možnosti financování – součástí našeho nejnovějšího projektu je prezentace nadací a nadačních fondů a také soutěž veřejných sbírek.“

Rabana, který se zasloužil o rekonstrukci poutní baziliky Navštívení Panny Marie v Hejnicích a přílehlého františkánského kláštera, kde založil Mezinárodní centrum duchovní obnovy. Na naší první konferenci řekl, že pokud kterýkoliv projekt není požehnan šůry, jedná se o plýtvání lidskou energií a penězi i v případě, že se ho podaří realizovat. Dlouhodobě se takový projekt neudrží.

● **Vaše první konference se zabývala kláštery, další kostely a farami. Objevily se nové možnosti jejich využití?**

Kláštery jsou zpravidla rozsáhlé, ale jejich novodobé využití je možné. Venkovské fary mohou najít své nové uplatnění například v cestovním ruchu. O využívání kostelů k jinému než původnímu účelu se stále diskutuje. Proto jsme se rozhodli uspořádat putovní výstavu s názvem kostel365.cz. Na fotografiích Jana Bartoše představujeme 12 kostelů v České republice i aktivity lidí, kteří se o ně starají a pomáhají je obnovovat – zastřešovat, a to jak fyzicky, tak programově. Letos na podzim jsme tuto výstavu uvedli v Londýně spolu s Evou Jiříčnou, která se podílela na rekonstrukci kostela sv. Anny a sv. Vavřince v Praze na Starém Městě, známého jako Pražská křižovatka.

● **Rekonstrukce často narážejí na nedostatek financí. Jaké cesty jsou možné?**

Na našem portálu monitorujeme všechny aktuálně vyhlášené dotace – v průběhu roku jich je v ČR téměř sto. Nicméně lze využívat i dalších forem fundraisingu. Na tuto problematiku jsme zaměřili zatím náš nejmladší projekt, který se jmenuje MÁME VYBRÁNO. Jeho součástí je odborná konference, prezentace nadací a nadačních fondů a soutěž veřejných sbírek na historické stavby – každý rok oceníme nejspěšnější a nejlépe prezentovanou

veřejnou sbírku. První ročník projektu proběhl letos a ukázalo se, že například v Lanžhotě se podařilo tímto způsobem získat na opravu střechy kostela více než dva miliony korun.

● **Jak projekty financujete?**

Podobně jako jiné neziskové organizace, tedy z více zdrojů. Část se snažíme vydělat vlastní činností, část pokryjí dotace. Snažíme se spolupracovat s firemním sektorem a nově chceme rozvinout koncept dobrovolného dárcovství. ×

Hana Vinšová